

НАУКА ТА МИСТЕЦТВО УРОКУ ХХІ ст.

*ЦЯ ЗБІРКА ПРИСВЯЧЕНА ВСІМ УЧИТЕЛЯМ УКРАЇНИ, ЯКІ
САМОВІДДАНО Й МУЖНЬО ПРОДОВЖУЮТЬ СВОЮ РОБОТУ,
ДАРЮЮЧИ ЗНАННЯ ТА НАДІЮ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ. СЛАВА
УКРАЇНІ!*

АВТОРСЬКА ІНТЕРАКТИВНА ЗБІРКА НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ СЛУХАЧІВ ТЕМАТИЧНИХ КУРСІВ "ПРОЄКТУВАННЯ ШКІЛЬНОГО УРОКУ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА"

Ця збірка допоможе вам:

- Опанувати теоретичні основи проєктування уроку, ґрунтуючись на сучасних педагогічних підходах.
 - Ознайомитися з інноваційними методами та формами роботи, що роблять урок динамічним, цікавим та ефективним.
 - Розвинути креативність та знайти свій неповторний стиль викладання.
 - Навчитися адаптувати уроки до нових реалій, враховуючи виклики війни та потреби українських школярів.
-

АВТОРИ:

[Марина Скрипник](#), кандидат педагогічних наук, доцент, доцент [кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України](#) marina_scripnik@ukr.net

[Тетяна Кравчинська](#), кандидат педагогічних наук, доцент, учений секретар [Інституту соціальної та політичної психології НАПН України](#) tatyana.krav@ukr.net

[Наталія Волинець](#), старший викладач [кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України](#) volynets.nathaly@gmail.com

Передмова

Наука та мистецтво уроку XXI століття: проектування шляху до досконалості

Шановні колеги! Вітаємо вас з вибором курсів "Проектування шкільного уроку: теорія та практика"! Ця інтерактивна збірка навчальних матеріалів покликана допомогти вам у подорожі до майстерності викладання, де наука та мистецтво уроку гармонійно переплітаються.

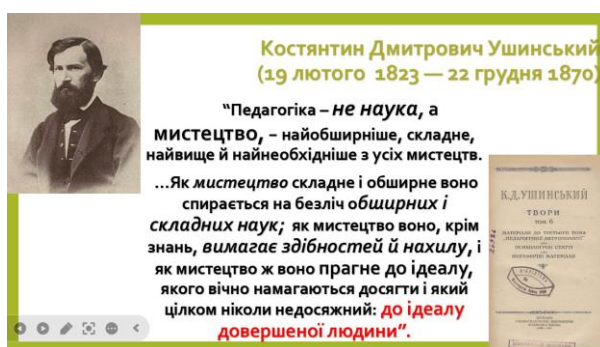
В умовах повномасштабного вторгнення росії, яка веде війну проти української освіти, наші діти стрімко втрачають знання, та, чи не найгірше, через тривалу відсутність спілкування з однолітками та педагогами, вони втрачають базові навички комунікації, взаємодії та опиняються в ситуації критично обмеженої соціалізації. Про це кажуть респонденти дослідження "ВІЙНА ТА ОСВІТА. 2 РОКИ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ".

Однак, попри все освіта в Україні живе та навіть в умовах війни намагається відновлюватись. Школи шукають способи забезпечити безперервність освітнього процесу, вчителі роблять неймовірну професійну роботу. Сьогодні, коли українська освіта переживає трансформації, виклики війни та потребує оновлення, роль учителя стає ще більш вагомим.

Ви – не просто носії знань, а й провідники, натхненники, творці особистостей, які будуватимуть майбутнє України.

Як відомо, видатний український педагог Костянтин Ушинський зазначав, що педагогіка – це не наука, а мистецтво.

Цей вислів слугує лейтмотивом нашої збірки, що об'єднує авторські напрацювання у різних форматах: посібник, робочі зошити, відео, полімодальні навчальні тексти.

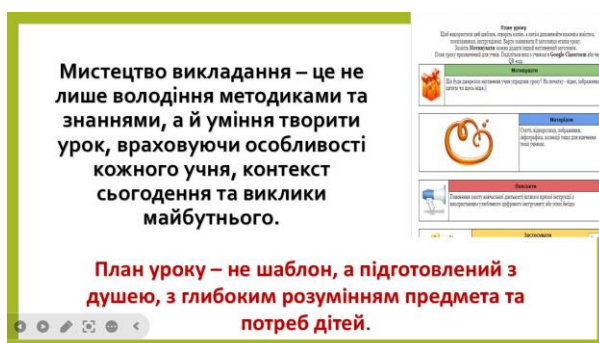
1 - К. Д. УШИНСЬКИЙ. ЛЮДИНА ЯК ПРЕДМЕТ ВИХОВАННЯ. ДОСВІД ПЕДАГОГІЧНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ

Сьогодні, за даними дослідження, відносно найменше педагоги говорять про потребу в методичній підтримці (17% і 29%). Тому ми свідомі, що навчальні матеріали, підготовлені для вас, шановні слухачі, можуть бути осмислені та застосовані з часом, що спонукало у цій збірці систематизувати авторські напрацювання з проблеми.

Запрошуємо вас до співтворчості! Використовуйте цю збірку як джерело натхнення, шукайте нові ідеї та діліться своїми напрацюваннями. Разом ми зможемо творити уроки, які запалюють іскри знань, розкривають потенціал учнів та ведуть до омріяного майбутнього.

Пам'ятаймо, що урок – це не просто передача інформації, а й мистецтво виховання особистості, формування цінностей та розвитку ключових компетенцій. У ваших руках – сила творити уроки, які надихають, мотивують та ведуть до перемог!

З повагою - автори

Мистецтво викладання – це не лише володіння методиками та знаннями, а й уміння творити урок, враховуючи особливості кожного учня, контекст сьогодення та виклики майбутнього.

План уроку – не шаблон, а підготовлений з душою, з глибоким розумінням предмета та потреб дітей.

2 - Як зробити ваш урок справжнім мистецтвом:

- Збудіть цікавість.
- Зверніться до особистості.
- Використовуйте різноманітні методи та форми роботи.
 - Зв'яжіть урок з життям.
 - Використовуйте інноваційні методи.
- Створіть атмосферу довіри та співпраці.
 - Завершіть урок рефлексією.

Особливості збірки

-
- *Інтерактивний формат, що робить навчання захоплювальним та динамічним.*
 - *Різноманіття завдань, які дозволяють закріпити теоретичні знання та набутти практичних навичок.*
 - *Актуальні теми та приклади, що відповідають потребам сьогодення.*
 - *Поради та рекомендації від теоретиків та практиків.*
 - *Розроблення спільного проєкту "Досліджуємо урок".*
-

Скрипник М.І. Шкільний урок ХХІ ст.: типи, проєкти, аналіз:
Нотатник педагога

У посібнику здійснено розгляд практичних аспектів підготовки, проведення та аналізу шкільного уроку ХХІ ст. Характерною ознакою сучасного етапу розвитку вітчизняної освіти є ціннісно-цільова модернізація. Тому сучасний педагог має не лише методологічно бути підготовлений до впровадження інновацій, а й мати здатність критично аналізувати власні уроки з точки зору актуальності для Нової української школи та освітньої реальності в умовах інформаційної епохи. Шкільні уроки, сценарії яких створює сучасний вчитель, мають не лише відповідати певним типам та видам, а й створювати креативне освітнє середовище для підготовки дітей не до минулого, а до майбутнього, яким є креативність, підприємництво, співпраця.

Урок з його класичним визначенням, обґрунтованим Я.Коменським ще у 1632 р., модернізується у добу відкритої освіти. У науково-популярному стилі у трьох розділах нотатника (історичний; модерновий; практичний) разом із читачем пропонуємо віднайти відповідь на запитання: якою має бути організаційна форма навчання у XXI ст.?

Акцентовано увагу на новітніх розробках із когнітології та нейробиології, бо сучасні дослідження людського мозку спонукають педагогів до проєктування уроку на основі нейропсихології навчання.

Допомогою для практиків є вміщені до розділів рефлексивні завдання (Помітка для роздумів) та ключові слова (Алфавітник). У посібнику також подано корисні поради для проєктування уроку електронної епохи.

Скрипник М.І., Кравчинська Т.С., Волинець Н.П. Проєктування сучасного уроку: теорія та практика: Робочий зошит для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. К.: ЦІПО, 2022. 66 с. (рукопис)

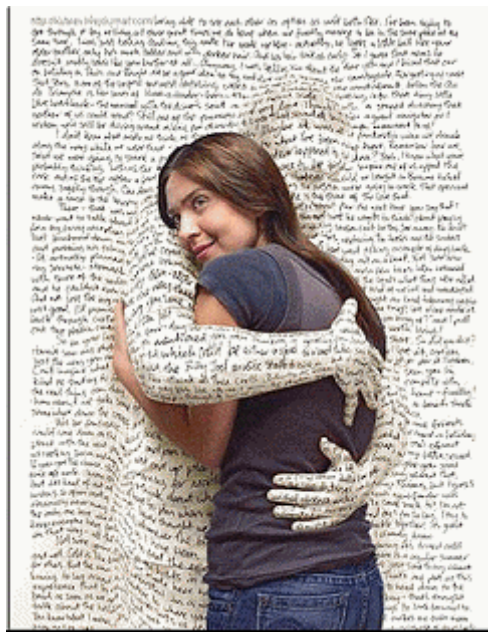
Цивілізаційні зміни у світі XXI ст. модернізують школу як інституцію індустріальної ери. Шлях передачі знань від вчителя до учнів у школі Цифрового століття змінюється. Нині актуалізується необхідність переглянути шкільний урок. Екскурс в історію доводить, що з 1632 р. (з часу обґрунтування Ян Амос Коменським класно-урочної системи) урок як форма організації навчальної діяльності змінюється.

Робочий зошит є логічним продовженням посібника Марини Скрипник «Шкільний урок XXI ст.: типи, проєкти, аналіз: нотатник педагога» й розроблено авторами для тематичних курсів «Проєктування сучасного уроку: теорія та практика».

Зміст у цьому зошиті структуровано у двох розділах, в яких завдання об'єднанні у шість тематичних блоків: історичні етапи розвитку шкільного уроку та особливість уроку у різних технологіях навчання; особливості модернізації шкільного уроку XXI століття у контексті дидактичного потенціалу цифрових інструментів; проєктування уроків на основі технологій проблемного навчання, контекстного навчання, вітагенного навчання з голографічним підходом.

Автори в окремому блоці пропонують завдання для проєктування сучасного уроку для вдумливого Читача – Дослідника – Члена команди. Аналіз кращих освітніх практик (результатів педагогічної діяльності учасників Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» з точки зору сучасності уроку та STEM уроків) зорієнтують у теперішніх досягненнях відчизняного вчительства з цієї проблеми. Автори прагнуть зорієнтувати вчителів на школу мрії.

Скрипник М.І., Кравчинська Т.С., Волинець Н.П. Проєктування сучасного уроку: теорія та практика: Робочий зошит для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти: інтерактивний онлайн формат. К.: ЦПО, 2024.

Світ XXI ст. цивілізаційно змінився: стан невизначеності, очікуваних швидких подій (5–10 років), антропологічні зміни. Інформаційні та глобалізаційні процеси теперішнього століття змінюють школу як інституцію індустріальної ери. Вчити тепер так, як здійснювалося протягом кількох століть, а саме: шляхом передачі знань від вчителя до учнів – загрозливе явище для суспільного й культурного розвитку.

Школа Цифрового століття – місце, де готують людей не до давноминулого, а до прийдешнього. Таким майбутнім є креативність, підприємництво, співпраця. Мають бути створені умови для свободи, партнерства й вибору суб'єктами траєкторії освітнього розвитку. Адже знання у наш час ідуть з різних сторін і місць, зокрема з масових відкритих освітніх онлайн курсів.

Словом, у XXI ст. дійсно є така необхідність переглянути шкільний урок. Адже, як наголошувала Олександра Савченко у праці «Сучасний урок: суб'єктність навчання і варіативність структури», «урок є не лише організаційною формою, а й відрізком, клітинкою обмеженого в часі навчального процесу, характер якого залежить від його цілей, що мають на ньому розв'язуватися, змісту і методів навчання».

В інтерактивному форматі зошит доповнено новітніми розробками та інтерактивними завданнями.

Скрипник, М.І., Кравчинська, Т.С., Волинець,
Н.П. (2022) [Проектування сучасного уроку: теорія та практика. Робочий зошит для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Видавництво "Шкільний світ".](#)

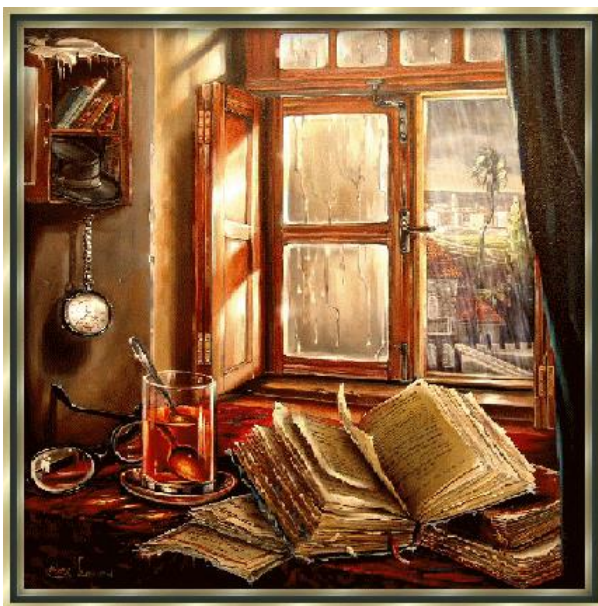
Спецвипуск видавництва "Шкільний світ": журнал "Методист".

**ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІЙ БЮЛЕТЕНЬ у двох форматах: [Sway](#)
та [Google сайт](#)**

Цей бюлетень допоможе вам розробити індивідуальну освітню траєкторію навчання на курсах. Як куратор, у цьому інтерактивному онлайн форматі прагну відповісти на актуальні запитання з організації та змісту нашої співпраці. Навігатором у роботі з бюлетенем є подана рубрикація та активні посилання.

ЧТИВО (АВТОРСЬКІ НАПРАЦЮВАННЯ)

Навчальні тексти нової природи: творимо, радимо, тренуємо: Методичні рекомендації / М. І. Скрипник, Т. С. Кравчинська, Н. П. Волинець. К. : ЦІПО, 2021. 60 с.

Навчальний текст – стрижень педагогічної взаємодії. Методичні рекомендації прагнуть не лише звернути увагу читача на те, що навчальні тексти нової природи змінюють мотивацію школярів Цифрової ери до учіння, спрямовують зміст і технології навчання предмета на реалізацію особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів. Відібраний та розроблений авторами вміст рекомендацій, що ґрунтується на дослідженнях з навчальної текстотеки, розвідках зі створення текстів, орієнтованих на використання різних платформ семіотичних систем, напрацюваннях з дизайну (графічного, веб) та візуалізації, навчить практично застосовувати можливості цифрових інструментів для якомога яснішого донесення педагогом навчального матеріалу до учнів. У зручній і доступній формі – порад та вправ – читач навчиться розвивати нові ідеї, розв'язувати проблеми якісного представлення змісту предмета в умовах онлайн та дистанційного навчання. Методичні рекомендації будуть цікаві педагогам, науковцям, організаторам навчання і освіти дорослих

Скрипник, М.І. , Кравчинська, Т.С. та Волинець, Н.П. ПІЗНАВАЙМО. ТВОРИМО. ВЗАЄМОДІЙМО. ЯК ЕВОЛЮЦІОНУЮТЬ НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ В XXI ст.? Скрипник, М.І. , Кравчинська, Т.С. та Волинець, Н.П. ПІЗНАВАЙМО. ТВОРИМО. ВЗАЄМОДІЙМО. ЯК ЕВОЛЮЦІОНУЮТЬ НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ В XXI ст.?

У зручній і доступній формі – підказки та вправи – читач навчиться розвивати нові ідеї, вирішувати проблеми якісного подання змісту предмета в умовах онлайн та дистанційного навчання. Зміст підібраних і розроблених авторами рекомендацій ґрунтується на дослідженнях бібліотек навчальних текстів, дослідженнях створення текстів, орієнтованих на використання різноманітних платформ семіотичних систем, розробках дизайну (графічного, веб-) та візуалізації.

Скрипник М. І. Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства: Робочий зошит для слухачів курсів підвищення кваліфікації. К.: ЦІПО, 2023. 37 с. (У ДВОХ ФОРМАТАХ).

У робочому зошиті з освітнього курсу «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства» вміщено завдання для опанування слухачами курсів підвищення кваліфікації змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності, сучасними технологіями навчання; формування умінь дослідження, проєктування та експертизи педагогічних інновацій, творчого мислення. Розроблені авторські завдання ґрунтуються на ідеї американського психолога Дж. Гілфорда про розвиток конвергентного (необхідне для знаходження єдино точного рішення задачі) та дивергентного (завдяки яким виникають оригінальні рішення) мислення як потенціал для оцінювання власних інноваційних напрацювань. Особливістю цього робочого зошита є розроблення як у рукописному варіанті, так і в електронному.

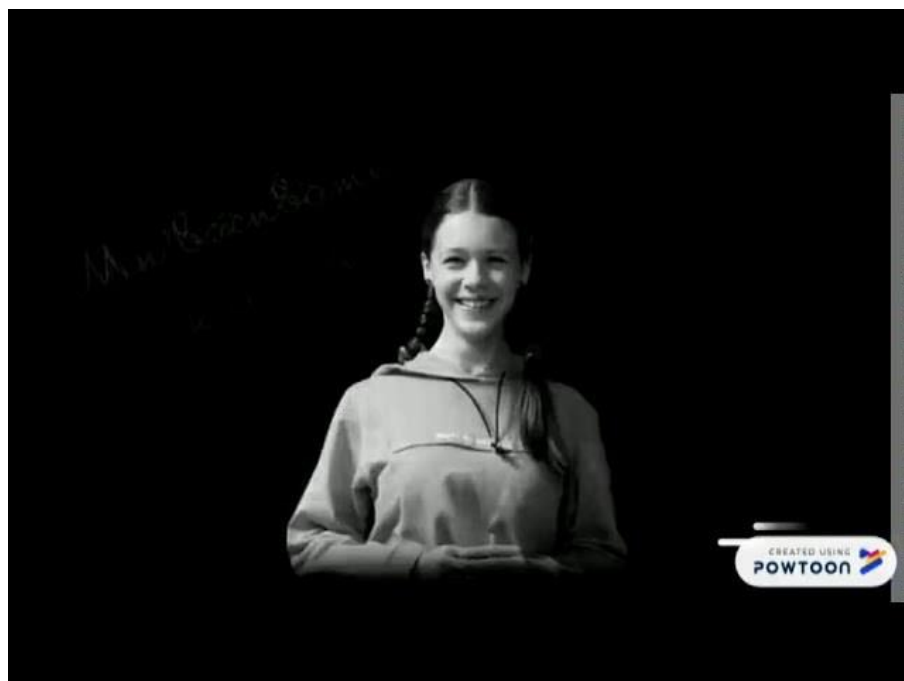
Скрипник, М.І. Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства: робоча програма тематичної дискусії для слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Тематична дискусія «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства» розрахована на категорію слухачів: Керівники, новопризначені керівники та консультанти центрів підвищення кваліфікації педагогічних працівників та для слухачів тематичних курсів «Інноваційна педагогіка та педагогіка партнерства». Метою тематичної дискусії є отримання та осмислення досвіду експериментування, проєктування та експертизи педагогічних інновацій для організації партнерської взаємодії для генерації нових ідей у навчальному процесі.

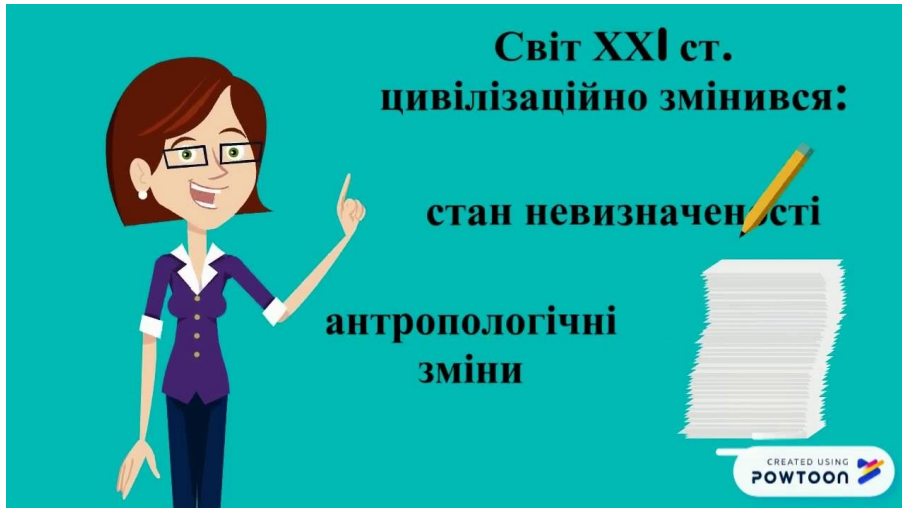
Заплановані результати навчання:

1. Класифікувати педагогічні інновації; інноваційно-модернізаційна та інноваційно-трансформаційна освіта.
 2. Визначити інноваційність змісту освіти в: державних стандартах освіти; концепції розвитку особистості, що навчається; авторські навчальні плани і програми, підручники, навчальні посібники нового покоління; нова система оцінювання навчальних досягнень і моніторингу якості освіти; розвиток творчих здібностей особистості як основи її подальшої інноваційної діяльності, конкурентоспроможності навчальних закладів та установ, учасників освітнього процесу; освітні технології.
-

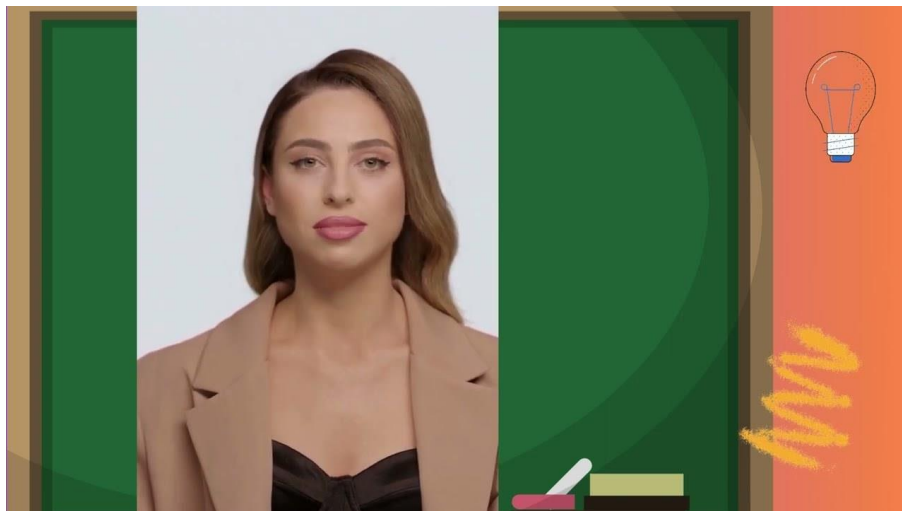
АВТОРСЬКА ВІДЕОТЕКА

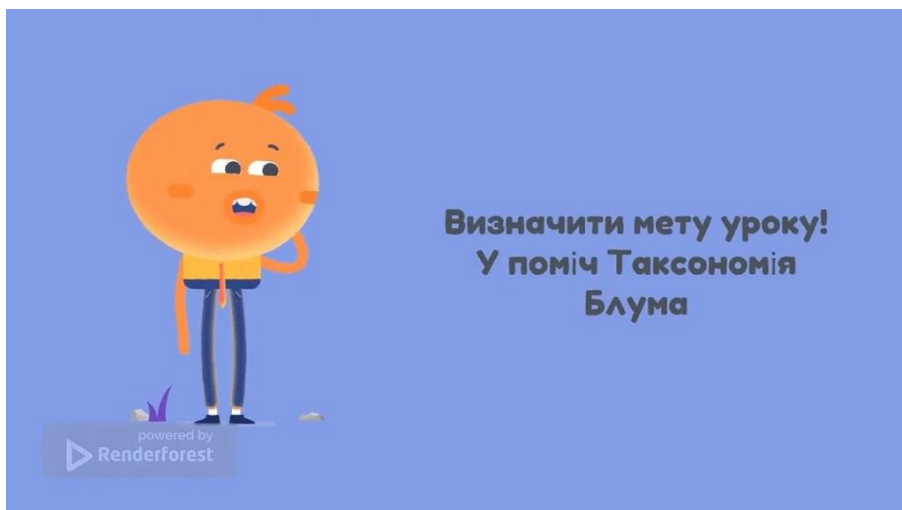
3 - [Мисліте педагога в шкільному уроці: постмодерне усвідомлення](#)

4 - [Шкільний урок](#)

5 - [Дослідження уроку: історія](#)

6 - [Шкільний урок: алгоритм](#)

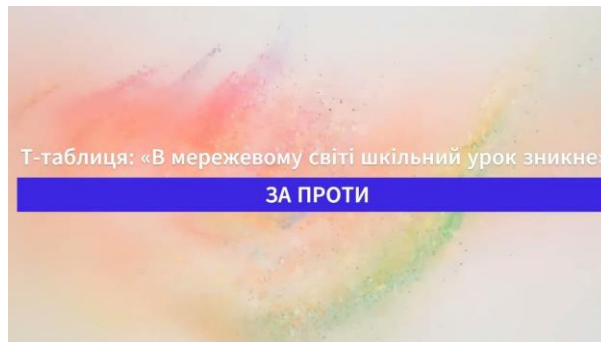
ВИ

ПЕДАГОГ,

ЯКИЙ ДУМАЄ,
ЩО СУЧАСНІ
УЧНІ ТАКІ?

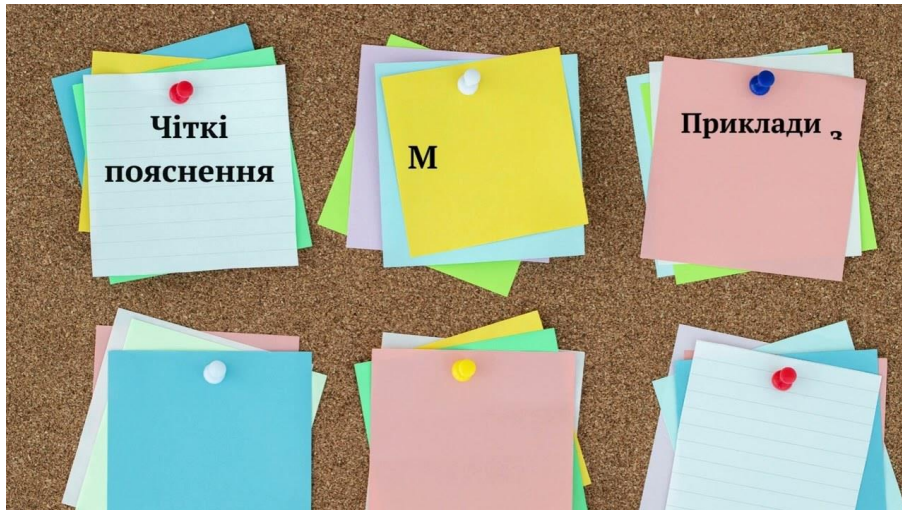
7 - [Запрошуємо до дискусії](#)

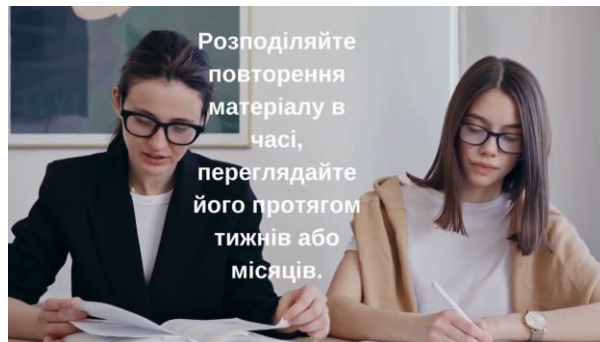
8 - [Завдання "Шкільний урок"](#)

9 - [Буктрейлер "Шкільний урок"](#)

10 - [Цикл відео до тематичних курсів. Серія 1. Як учні розуміють нові ідеї?](#)

11 - [Серія 2. Як учні навчаються та зберігають нову інформацію?](#)

Серія 3: Як учні розв'язують задачі?

Серія 4: Яким чином відбувається перенесення знань та навичок у нові ситуації?

Культура - модус - модальність

Інноваційна педагогіка 2023

Ділова онлайн комунікація

Колористика і шрифт у презентації (завдання)

Навчальне відео, яке на 1000% навчає

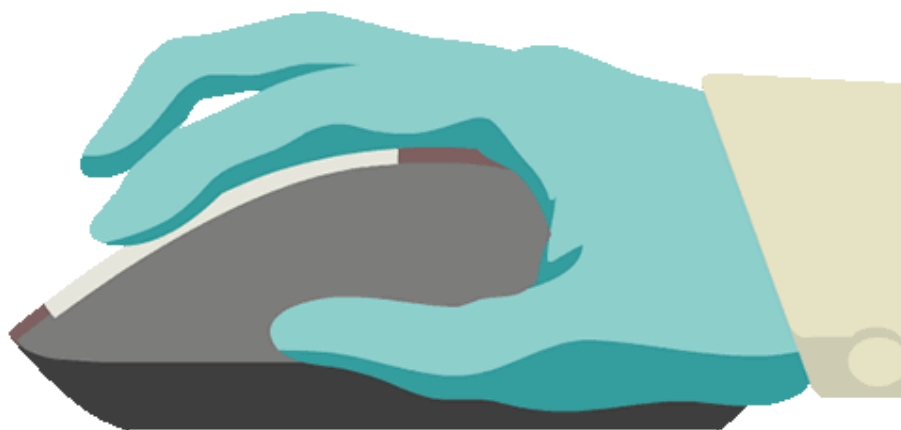
Сучасний текст

Як створити текст?

15 інноваційних ідей для навчання

Світити, але не згорати

ПОЛІМОДАЛЬНІ (МУЛЬТИМОДАЛЬНІ) НАВЧАЛЬНІ ТЕКСТИ ДЛЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Візуалізація організаційних аспектів навчання

Нагадування про організаційні аспекти навчання

Рефлексія - організаційні аспекти навчання

ПОСЕЙДОН СИЛОСЛАВОВИЧ ПРОСИТЬ ВАШОЇ ДОПОМОГИ

Ян Коменський: життєві віхи

Е-дошка з теми

[Шаблон уроку](#)

[Матриця відбору, створення та модифікації креолізованих навчальних текстів для дев'яти подій навчання](#)

[Мої компенсаторні заходи з подолання навчальних втрат із предмета](#)

[Визначити теорію навчання](#)

[Про цілі уроку крізь призму теорій навчання](#)

[Структура уроку](#)

[Школа без уроків](#)

[Підходи до проєктування сучасного уроку](#)

[Визначте характеристики традиційного та проблемного навчання](#)

[Відмінності між традиційним та інноваційним уроком](#)

[Розвиток інклюзивної освіти в Україні](#)

[РОБОТА НАД СПІЛЬНИМ ПРОЄКТОМ](#)

Padlet

Маруна Skr • менше хвилини

ПРОЄКТ "ДОСЛІДЖУЄМО УРОК" (ПОЧАТОК 19.02.24).

Створюємо спільний проєкт. Цей проєкт об'єднує ПРОЄКТ 1: "ЩО ПРОМИСЛОВІ РЕВОЛЮЦІЇ ЗМІНИЛИ В ОСВІТІ - ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ - ШКІЛЬНОМУ УРОЦІ?" На основі отриманої інформації доповніть подані матеріала щодо впливу промислових революцій на освіту - навчання - шкільний урок ПРОЄКТ 2: "МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ АКТУАЛЬНИХ НАВИЧОК УЧНІВ НА УРОЦІ" <https://docs.google.com/document/d/1jXhR0gM0qnUGYRFs5go3IFgy0ygg1yo3PокЗКОyfjPA/edit> Для самостійного опрацювання - навчальна авторська Е-тека - <https://sway.cloud.microsoft/RoT8AB3bd0HG2bnC?ref=Link>

ПРОЄКТ 1: "ЩО ПРОМИСЛОВІ РЕВОЛЮЦІЇ ЗМІНИЛИ В ОСВІТІ - ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ - ШКІЛЬНОМУ УРОЦІ?"

Розділ 1: Перша промислова революція: шкільний урок - "Велика дидактика"

Маруна Skr 2 дні

Маруна Skr 2 дні

Маруна Skr 2 дні

ПЕРША ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ

1870 - партя (Федір Ерісман «Вплив шкіл

Вечірні школи (оціаліс